

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

21. De obedientia clericorum ad Episcopum, & filiorum ad patres.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

materia, quæ in lege iusta est coniuncta cum gravitate pœne. Ego ita puto dicendum cum istis: est enim communis sententia; & in rebus dubijs non debet homo exponere se periculo peccandi, agendo contra tales leges: videntur enim istæ exprime maiorem intentionem obligandi ipsorum legislatorum, cum non solum præcipiant, verum pœnas infligant transgressori. Pœnam autem nullus tenetur solvere ante condemnationem, quamvis aliqui putent contrarium: sed opposita sententia communissima & vera est. Vnum autem est argumentum contra istos forte: nam cap. fin. de celebratione Missæ præcipitur, ne Latinus in Occidentali Ecclesia consecret in fermentato pane, aliàs priuatur officio & beneficio. Illa lex est pœnalis, & secundum hos non obligat ad mortale; & nullus profecto auderet dicere non esse mortale peccatum, scienter consecrare in fermentato. Lex ergo pœnalis obligat. Hæc sunt, in quibus non est tanta Doctorum concordia circa obedientiam legibus exhibendam. Tutior pars tamen tenenda est: nam, si leges humanæ, & pœnales præsertim, non obligant ad culpam, multa fient mala contra bonum commune, nec id affirmare est Doctoris, sed principis, aut alicuius Concilij. Simus ergo in communi sententia.

*De obedientia clericorum ad Episcopum, & filiorum
ad patres.*

CAPUT XXI.

ERga obedientiam clericorum ad Episcopos aliquot sunt dicta notanda.

Primum est, clerici in his, quæ ad statum proprium clericalem pertinent, tenentur suis Episcopis obedire, & absque rationabili causa nolentes obedire in re graui præceptis Episcoporum mortaliter peccant, vt tenet Sylu. verb. obedientia. §. 7. & Angel. ibid. nu. 9. Si ergo Episcopus præcipit clerico, vt talis vestitu vtatur propter modestiam, vt taliter se gerat erga cultum diuinum, tenetur obedire.

Secundum est, laici etiam tenentur obedire Episcopis, in his, quæ ad salutem ipsorum spirituales pertinent. Ita habent Innoc. & Panor. cap. veniens, extr. de sent. excomm. In his ergo quæ ad factorum susceptionem, & præceptorum Ecclesia-

stico.

sticorum, & diuinorum impletionem spectant, debent laici obedire superioribus Ecclesiasticis.

Tertium est, clerici non sunt subditi sæcularibus potestati- bus, nisi sit ex Pontificis aliqua concessione, ita habetur cap. Ecclesia, de constitutio: unde non tenentur obedire ipsorum præceptis, nisi in his quæ faciunt clerici vt sæculares, seu laici: unde, si in negotijs & contractibus sæcularibus se ingerat cle- ricus, stare debet statutis sæcularium Principum.

Erga obedientiam filiorum ad patres, id vnum notandum est, teneri obedire parentibus, dum sub eorum sunt potestate, in his, quæ ad res domesticas, & bonos mores pertinent; & in re graui nolle acquiescere parentum præcepto, mortale est, vt tenet Sylu. ver. obedientia. §. 1. & Angel. ibid. num. 1. Quando ergo mater præcipit filiæ, ne inhonestè viuat, obedire tene- tur: & quando præcipit pater filio, vt literis vacet, vt abstineat à mala aliqua conuersatione, vt domus curam habeat, obedi- re tenetur. Atten- de autem, quod spernere parentum consilia, vel præcepta, etiam obligantia ad veniale; aut nolle facere hoc motiuo, vt non obediant (dico autem spernere positiuè, quia parui pendunt parentum obligationem) mortale est, vt superius diximus cap. 19. Ista sufficiant modò in particulari attigisse de inobedientia.

De præsumptione.

CAPVT XXII.

Altera filia superbiæ, secunda post vanam gloriam, præsumptio est. Hæc autem potest sic describi. *Est appe- titus se exhibendi supra propriam potestatem.* Cum enim homo vult dicere, vel facere supra id, quod verè potest, ac si talia exhibendi haberet potestatem, dicitur præsumptuosus. Est autem præsumptio in quibusdam casibus mortale pec- catum.

Primò, cum præsumptio coniuncta est cum notabili dam- no proximi, vel saltem periculo talis damni, vt, qui, cum igna- rus sit medicinæ, aut parum sciat, vult exercere medendi artè; & qui ignarus est legum, patrocinandum munus assumit; & qui nescit Theologicas veritates, vult concionari populo de rebus multum arduis.

Secundò, quando est vsurpatio alicuius dignitatis, aut of-